

Archeologienota Boortmeerbeek Langedonckstraat

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

26-4-2017

1. Gemotiveerd advies

Het terrein bevindt zich aan de Langedonckstraat in Boortmeerbeek, ten zuiden van de dorpskern. Ten oosten stroomt het Kanaal van Leuven – Dijle, ten noorden en westen stroomt de Weesbeek en ten zuiden en zuidwesten de Weissetterbeek. Vlak langs de westelijke grens van het plangebied wordt een kleine waterloop of beek aangegeven. Ten zuiden bevindt zich de Hubert Tobbackstraat. Het perceel zelf is ongeveer 9,2ha groot en volledig ingenomen als landbouwgrond (akker- en weiland). Kadastraal gezien bevindt het plangebied zich op: Boortmeerbeek, afdeling 1, sectie D, perceel nr. 135.

Het totale plangebied heeft een oppervlakte van ca. 9,2ha. Hiervan wordt een zone van ca. 8000m² ingenomen als landbouwbedrijf. De zone bevindt zich in het noordwesten tegen de Langedonckstraat aan. Het landbouwbedrijf zal bestaan uit een aantal gebouwen en stallen aangegeven van A tot en met H met twee toegangen naar de Langedonckstraat. De rest van het gebied, 8,4ha, blijft in gebruik als landbouwgronden waar geen verstoringen of ingrepen in de bodem zullen plaatsvinden. Hier kan het *in situ* behoud vooropgesteld worden.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Daarom is het voor de zone van de geplande werken dat dermate verstoord zal worden noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren. Het geselecteerde gebied komt overeen met een oppervlakte van ca. 8000m² groot. Er wordt geadviseerd om vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Tijdens het proefsleuvenonderzoek dient een metaaldetectieonderzoek te gebeuren bij de aanleg van de sleuven en het verdiepen naar het archeologisch vlak. De methode van proefsleuven is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (geofysisch, boringen, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn niet zinvol en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden.

Het proefsleuvenonderzoek dient te gebeuren in een uitgesteld traject. Op het moment van schrijven is de overeenkomst tussen de stad Mechelen en het landbouwbedrijf lopende en is het bijgevolg nog niet mogelijk om het terrein te betreden.

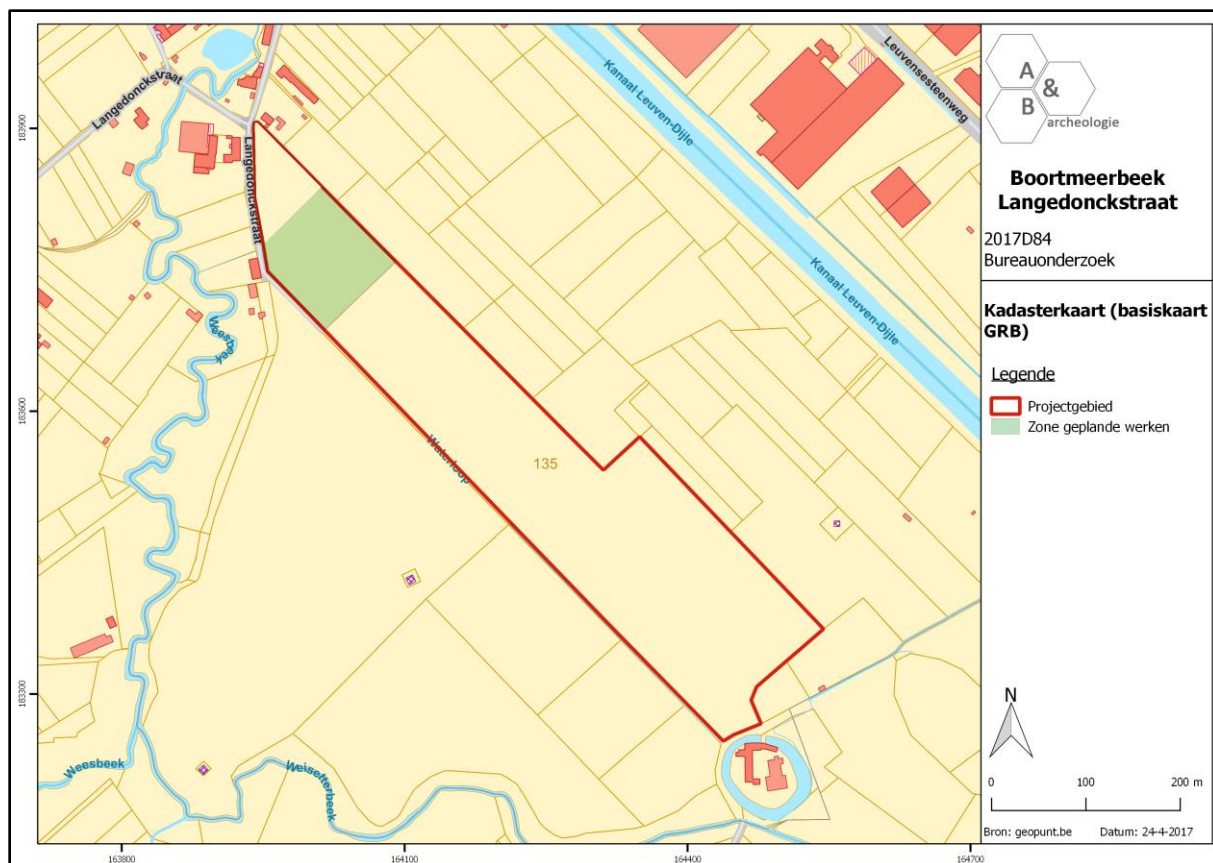
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Vlaams Brabant, Boortmeerbeek, Langedonckstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 163941 en Y: 183886; X: 164462 en Y: 183310

Kadastergegevens: Boortmeerbeek, afdeling 1, sectie D, perceel nr. 135.

Het totale terrein heeft een oppervlakte van 9,2ha. De totale afgebakende zone waarbinnen de geplande werken zich bevinden heeft een oppervlakte van ongeveer 8000m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient hier verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. Na het bekomen van de nodige overeenkomsten kan het sleuvenonderzoek van start gaan. De totale oppervlakte van de proefsleuven, 6 in totaal, bedraagt ca. 800m² oftewel 10% van de afgebakende zone. Het sleuvenplan is volgens een NW-ZO oriëntatie opgesteld, enerzijds is dit de hoogste trefkans om gebouwen aan te snijden en anderzijds om een duidelijk inzicht te krijgen in het archeologische potentieel. Aanvullend op de proefsleuven dienen nog kijkvensters, dwars- of volgsleuven aangelegd te worden met een dekkingsgraad van 2,5% oftewel 200m² van het terrein. Deze kunnen vrij ingepland worden door de uitvoerende erkende archeoloog.

Figuur 1 Uitsnede uit het kadasterplan met aanduiding van het projectgebied en de zone van de geplande werken voor verder archeologisch vooronderzoek in het groen (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Zijn sporen, vondsten of structuren aanwezig die in verband kunnen gebracht worden met de Eerste of Tweede Wereldoorlog?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

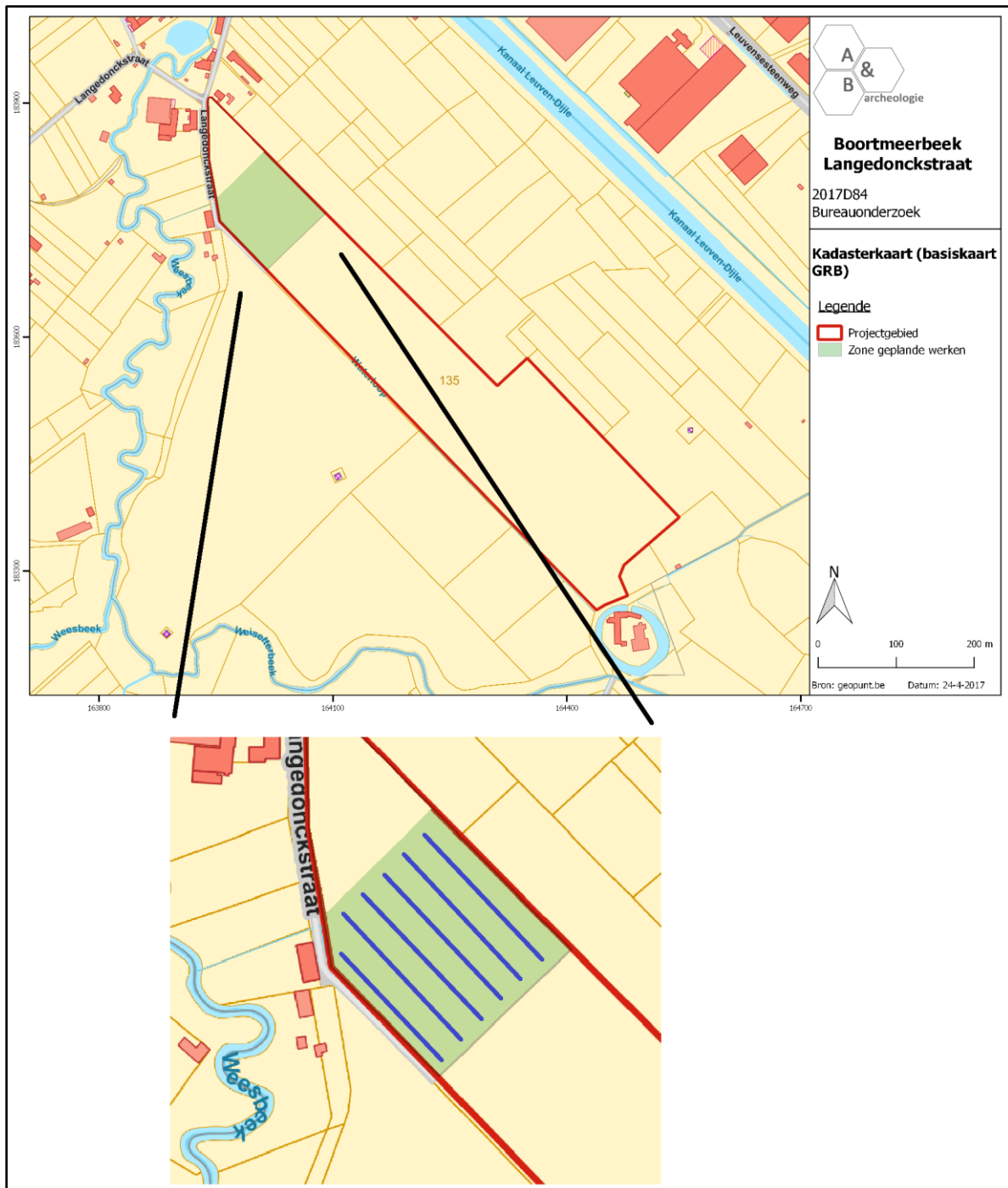
Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om deze site te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op figuur 1. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt te worden van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven in het onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en NW-ZO georiënteerd. In dit geval zullen 6 NW-ZO georiënteerde sleuven aangelegd worden. Daarnaast worden extra volg-, dwarsseuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

Er wordt 10%, oftewel ca. 800m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 200m², door middel van volg-, dwarsseuven of kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost. Er wordt in totaal 1000m² oftewel 12,5% van het plangebied onderzocht.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Figuur 2 Aanduiding van de afgebakende zone voor verder archeologisch onderzoek met in het bijzetkaartje aanduiding van de aan te leggen proefsleuven (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 100 werkdagen ervaring met onderzoek op zandleemgronden. Daarnaast dient de archeoloog minstens 40 werkdagen ervaring te hebben inzake archeologisch onderzoek op sites uit de Eerste en/of Tweede Wereldoorlog.
- Het team moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek in zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.